

**Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет**

ГАРАСИМЧУК ІВАННА РУСЛАНІВНА

**ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА: ОЦІНКА ФАКТОРІВ
ВПЛИВУ ТА НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ**

**072 «Фінанси, банківська справа і страхування»
(галузь наук - Управління та адміністрування)**

**Автореферат на здобуття
другого (магістерського) рівня вищої освіти**

Івано-Франківськ – 2023

Дипломна робота виконана в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника

Науковий керівник:

к.е.н., доц., доцент кафедри фінансів Мацьків Володимир Володимирович

Рецензент:

к.е.н., доц, доцентка кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки Ємець Ольга Іванівна

Захист відбудеться «21» грудня 2023 р.

Дипломну роботу надано до захисту «17» грудня 2023 р.

Завідувач кафедри

_____

Омелян Левандівський

ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ.....	6
1.1. Теоретичні засади фінансової політики підприємства.....	6
1.2. Організаційний аспект здійснення фінансової політики.	13
1.3. Характеристика факторів впливу на фінансову політику підприємства.	16
Висновки до розділу 1.....	20
РОЗДІЛ 2	22
АНАЛІЗ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА ФІНАНСОВУ ПОЛІТИКУ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЇХ ОЦІНКА.....	22
2.1. Аналіз фінансової стійкості і оцінка використання фінансових ресурсів ПП «Кокекес».	22
2.2. Аналіз фінансової політики ПП «Кокекес».....	29
2.3. Аналіз процесу управління фінансовими ресурсами ПП «Кокекес».	32
Висновки до розділу 2.....	43
РОЗДІЛ 3	45
НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	45
3.1. Оптимізація грошових потоків підприємства, як напрям підвищення ефективності фінансової політики.....	45
3.2. Напрямки удосконалення фінансової політики підприємств.	53
Висновки до розділу 3.....	62
ВИСНОВКИ	63
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	67
Додатки.....	73

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Для оцінки ефективності підприємства потрібно ретельно проаналізувати його діяльність. Оцінка виробничої діяльності допомагає визначити, наскільки продуктивною є фінансова стратегія. Організаційна структура виробництва на підприємстві також залежить від поставлених стратегічних цілей і шляхів досягнення максимального прибутку при мінімальних витратах.

Під ефективною роботою підприємства розуміють рентабельність активів, власного та інвестиційного капіталу, продукції та операційної діяльності, а також результат використання трудових ресурсів: виробіток, продуктивність та трудомісткість, і результат використання основних фондів: їх озброєність, витратність та ефективність.

Фінансова політика має практичне значення для діяльності підприємства, оскільки від неї залежить можливість підприємства працювати в умовах ринкової економіки. Ці функції покладені на державу, яка визначає комплекс заходів для формування фінансової системи країни.

Дослідження ефективності фінансової політики підприємства в умовах ринкового середовища вивчали як у теоретичному, так і у практичному аспекті. Ці аспекти розглядалися як в українських, так і в зарубіжних наукових працях, авторами яких були С.Ф. Покропивний, І.Н. Герчикова, І.В. Ковальчук, В.І. Подвігіна, П.В. Круш, А.В. Шегда, Б.М. Сердюк, Г.О. Швиданенко.

З огляду на обсяг інформації, представленої у наукових працях щодо даної теми, можемо зазначити, що успіх у господарських справах залежить від рівня доступу до ресурсів, що постійно визначає методологію управління. Ефективне управління фінансами може значно збільшити можливості підприємства досягти успіху, реалізуючи свій потенціал і підвищуючи результативність своєї діяльності.

Мета цього дослідження полягає в оцінці факторів, що впливають на виробничу діяльність та ефективність фінансового управління підприємства.

На основі зібраних даних передбачається розробка рекомендацій для удосконалення роботи цього підприємства.

Завдання цього дослідження включають:

- розглянути теоретичні засади фінансової політики підприємства;
- розкрити організаційний аспект здійснення фінансової політики;
- провести характеристику факторів впливу на фінансову політику підприємства;
- провести аналіз фінансової стійкості та здійснити комплексну оцінку використання фінансових ресурсів ПП «Кокекс»;
- проаналізувати фінансову політику ПП «Кокекс»;
- провести аналіз процесу управління фінансовими ресурсами ПП «Кокекс»;
- розглянути оптимізацію грошових потоків підприємства, як напрям підвищення ефективності фінансової політики;
- визначити напрямки удосконалення фінансової політики підприємств.

Об'єктом дослідження є функціонування підприємства, що здійснює виробничу діяльність в умовах ринкової економіки. В рамках дослідження розглядається фінансова політика підприємства, визначаються фактори, які впливають на його функціонування, а також проводиться аналіз діагностики виробничої діяльності підприємства з подальшим фінансовим обґрунтуванням..

Предмет дослідження включає в себе теоретичні основи, науково-методичні підходи і практичні аспекти фінансової політики підприємства, зосереджуючись на оцінці факторів впливу та шляхах підвищення ефективності.

Теоретичною та методичною основою дослідження даного магістерського дослідження послужили загальні фундаментальні концепції теорії фінансів, а також певні окремі положення фінансів суб'єктів господарювання зокрема.

У ході дослідження використано методи наукової абстракції,

систематизації, коефіцієнтний аналіз, а також методи групування та порівняння показників. Кваліфікаційна робота розглядає економічний аналіз як інструмент для оцінки ефективності діяльності підприємства. Використовується комплексний підхід до формування системи показників для оцінки загального стану виробничої діяльності. Досліджено фінансову діяльність ПП «Кокес» через горизонтальний та вертикальний аналіз балансу, коефіцієнтний аналіз ліквідності, аналіз результатів та ділової активності. Оцінено майновий стан, джерела формування запасів та вплив факторів на фінансову політику через кореляційно-регресивну модель. Проаналізовано фінансову стійкість та вивчено діагностику системи фінансово-економічних показників. Також проведено аналіз фінансового управління та економічної безпеки ПП «Кокес» на основі результатів фінансового аналізу підприємства.

Інформаційну базу дослідження склали офіційні матеріали Державного комітету статистики України; ряд законодавчих та нормативно-правових актів законодавчих органів України; фактичні дані фінансово-статистичної звітності підприємств, а також власні дослідження авторки і результати їхньої обробки, звітність ПП «Кокес».

Наукова новизна полягає в систематизації наявних підходів та поглибленні теоретичних та практичних аспектів фінансової політики підприємства та фінансового механізму як її складової.

Практичне значення отриманих результатів полягає у розробці рекомендацій щодо покращення фінансової політики та процесу управління фінансовими ресурсами ПП «Кокес».

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження, що містяться в даній магістерській роботі, пройшли апробацію під час проведення «Звітної наукової конференції студентів Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника за 2023 рік».

Структура роботи. Магістерська робота містить вступ, три розділи, висновки та список використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 73 сторінки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У розділі 1 «Теоретико-методичні засади організації фінансової політики» авторкою було досліджені теоретичні засади фінансової політики підприємства. Досліджений організаційний аспект здійснення фінансової політики. Визначені фактори впливу на фінансову політику підприємства. Фінансова політика суб'єктів господарювання оцінюється за трьома критеріями: управління капіталом, інвестиційна стратегія та антикризові заходи. Оцінка її ефективності базується на аналізі показників балансу та звітів про фінансові результати.

У розділі 2 «Аналіз факторів впливу на фінансову політику підприємства та їх оцінка» були проведені аналіз фінансової стійкості та оцінка використання фінансових ресурсів ПП «Кокекс». Проаналізована фінансова політика ПП «Кокекс».

Структура активів підприємства поступово зменшувалася за останні роки. Починаючи з 2021 року, ПП «Кокекс» орендує приміщення для своєї комерційної діяльності, що призвело до відсутності вартості необоротних активів у обчисленнях.

У розділі 3 «Напрями вдосконалення фінансової політики підприємства» авторкою опрацьовані проблемні аспекти фінансової політики. Також були наведені напрямки удосконалення фінансової політики підприємств. Обґрунтовано, що стратегія підвищення ефективності ПП «Кокекс» має на меті максимізувати позитивні фінансові результати шляхом реалізації комплексу завдань, спрямованих на збільшення обсягів його діяльності, оптимізацію управління витратами, підвищення результативності використання матеріально-технічної бази, раціоналізацію структури обігових коштів, підвищення продуктивності праці та удосконалення системи управління суб'єктом господарювання.

ВИСНОВКИ

Отже, на основі проведеного нами дослідження можна зробити такі висновки:

1. Визначено, що фінансова політика підприємства представляє собою установлення довгострокових фінансових цілей та завдань, що включають формування, управління та планування його фінансових ресурсів з метою підвищення вартості підприємства при забезпеченні фінансової рівноваги. Важливо відзначити, що фінансова політика підприємства охоплює аспекти, такі як аналіз фінансового стану, оптимізація основних і оборотних активів, а також розподіл прибутку.

2. Формування фінансової політики підприємства визначається різноманіттям факторів, але вирішальним є стратегія його економічного розвитку. Ця стратегія базується на політиці капітальних вкладень, цінній стратегії та інших аспектах виробництва, технічного розвитку, обліку та управління. Фінансова політика підприємства визначається його економічною метою, завданнями, планами на теперішнє та майбутнє, можливістю отримання кредитних ресурсів, реалізацією інвестиційних програм та іншими факторами та чинниками.

Вказано, що оцінка ефективності фінансової політики підприємства є важливою для систематичного збирання та ефективного використання фінансових ресурсів. Ця оцінка спрямована на забезпечення відповідності розрахунків та кредитної дисципліни, досягнення раціонального балансу між власними та позиковими коштами, а також на досягнення фінансової стійкості, що дозволяє підприємству ефективно функціонувати та забезпечує стабільний фінансовий стан.

3. Ступінь свободи, яку має конкретне підприємство у формуванні своєї фінансової політики, обмежується державними законодавчими нормами. Отже, фінансова стратегія підприємства повністю залежить від фінансової політики країни, особливостей його діяльності та потреб управління.

Важливість правильно сформованої фінансової політики підприємства підкреслюється успіхом у керуванні його фінансово-господарською діяльністю, його ефективністю та стратегією розвитку на довгострокову перспективу.

4. Аналіз фінансової стійкості, здійснений за допомогою розрахунку ряду коефіцієнтів, представляє собою групу відносних показників, які вказують на рівень фінансових ризиків для підприємств і рівень їхньої залежності від позикового капіталу. Динаміка активів ПП «Кокекс» на дату складання звітності свідчить про фінансовий стан підприємства та його рівень фінансово-економічної діяльності.

5. Структура активів підприємства поступово зменшувалася протягом останніх років. Починаючи з 2020 року, ПП «Кокекс» орендує приміщення для своєї комерційної діяльності, через що вартість необоротних активів не враховується у розрахунках. Протягом цього періоду вартість необоротних активів зменшилася на 4384,2 тисячі гривень. Зменшення вартості необоротних активів може вказувати на зменшення загального майнового комплексу підприємства, що може вплинути на його кредитоспроможність та загальну вартість. Це також може вплинути на прибутковість підприємства через зміну обсягу амортизаційних витрат. Зважаючи на такі зміни, важливо врахувати їх вплив на фінансові звіти та ризики, пов'язані з такими стратегічними змінами.

6. Структура оборотних активів у 2020 та 2022 роках визначена в основному середньоліквідними активами (кошти в розрахунках, включаючи дебіторську заборгованість за товари, роботи, послуги), хоча частка менш ліквідних активів також є значною. У 2021 році найбільший відсоток активів припадає на менш ліквідні активи (запаси). Отже, динаміка та структура оборотних активів не можуть бути оцінені як позитивні, незважаючи на зміни, спрямовані на підвищення ліквідності оборотних активів підприємства.

7. Результати розрахунків показують, що основними джерелами фінансування оборотних активів є заборгованість перед кредиторами за

товари, роботи, послуги, а також нерозподілений прибуток (за винятком 2022 року). ПП «Кокекс» взагалі не використовує позиковий капітал у своїй фінансово-економічній діяльності, що характеризує його фінансову політику. Підприємство поєднує використання власних фінансових ресурсів для фінансування оборотних активів з залученням інших джерел, що є обґрунтованим у сучасних умовах господарювання. Крім власного капіталу, на фінансову політику підприємства має значний вплив дебіторська та кредиторська заборгованість.

8. Протягом періоду дослідження у ПП «Кокекс» кредиторська заборгованість перевищувала дебіторську, що свідчить про недостатність власних коштів для фінансування діяльності. Це може служити підставою для перегляду фінансової політики підприємства. У 2020-2022 роках цей показник у ПП «Кокекс» показував позитивну тенденцію (відповідно: 61,5 тис. грн., 837,9 тис. грн., 33,6 тис. грн.), однак в 2022 році він зазнав зменшення на - 1976,4 тис. грн.

9. Підприємства, які отримують прибуток, вважаються рентабельними, проте їхні доходи можуть варіюватися в залежності від розміру виробничих ресурсів. Для оцінки ефективності їхньої діяльності важливо враховувати не лише абсолютну величину прибутку, а й його відношення до використаних ресурсів у виробництві. Загалом, чітко визначена фінансова політика має включати в себе стратегії для оптимізації управління активами, спрямовані на підвищення прибутковості, контроль витрат, а також ефективні методи управління ризиками. Також важливо враховувати принципи та методи розвитку внутрішнього потенціалу підприємства, ураховуючи його специфіку, щоб забезпечити оптимальний рівень ліквідності, фінансову стабільність та доцільну прибутковість.

10. Отже, для покращення управління фінансовою стійкістю підприємствам варто розглянути пропозиції, висунуті у дослідженні. Фінансово стійке підприємство має перевагу в залученні інвестицій, викликаючи довіру в інвесторів та кредиторів, а також в привабливості для

вибору постачальників і в залученні висококваліфікованих кадрів. Обґрунтовано, що стратегія підвищення результативності діяльності компанії ПП «Кокекс» має на меті максимізацію позитивного фінансового результату через впровадження комплексу заходів: розширення обсягів бізнесу, ефективне управління витратами, покращення використання матеріальних ресурсів, оптимізацію складу та структури обігових коштів, підвищення продуктивності праці та вдосконалення системи управління компанією.

СПИСОК ОСНОВНИХ ДЖЕРЕЛ.

1. Варналій З.С., Бондаренко С.М. Фінансова безпека підприємств України як чинник забезпечення їх фінансової стабільності. *Економіка і регіон*. 2022. № 4 (87). С. 301-307.
2. Костенко Ю.О., Короленко О.Б., Гузь М.М. Аналіз фінансової стійкості підприємства в умовах воєнного стану. 2022. №43. Режим доступу: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-77>
3. Крейдич І.М., Єрешко Ю.О. Сутність та економічна природа фінансової політики підприємства. *Економічний вісник НТУУ «КПІ»*, 2020. с. 17- 33.
4. Левандівський О.Т., Баланюк І.Ф., Матковський П.Є., Мацьків В.В. Ресурсний потенціал в інвестиційному забезпеченні сільськогосподарських підприємств. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону* : науковий журнал. Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2023. Вип. 19. Т. 1. С. 192-201.
5. Левандівський О.Т., Щур Р.І., Мацьків В.В., Кохан І.В. Фінансові потоки у міжнародних торгово-економічних відносинах (Україна – ЄС). *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*. 2023. Том 22. Вип. 1 (53). С. 9-24.
6. Мацьків В.В. Шляхи вдосконалення фінансового забезпечення розвитку аграрної сфери в умовах трансформації економіки. *Інноваційна економіка*. 2020. № 5-6 (84). С. 133-141.
7. Сакун О.С., Щур Р.І., Мацьків В.В. Фінансові аспекти підтримки бізнес-сектору України в умовах воєнного стану. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону* : науковий журнал. Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2022. Вип. 18. Т. 1. С.50-60.
8. Сакун О.С., Щур Р.І., Мацьків В.В., Білий М.М. Формування інвестиційного ресурсу структурної модернізації національної економіки як

фактору відновлення в післявоєнний період. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону* : науковий журнал. Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2023. Вип. 19. Т. 1. С. 270-277.

9. Сторожук Т.М., Сторожук Д.Є. Фінансова політика підприємства в контексті його внутрішньогосподарської політики. *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*. 2021. № 1. С. 559-567.

10. Чугунов І. Я., Качула С. В. Державна фінансова політика забезпечення соціального розвитку суспільства. *Вісник КНТЕУ*. 2020. № 2. С. 87-98.